

UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI”
FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ
ȘCOALA DOCTORALĂ DE TEOLOGIE
„ISIDOR TODORAN”

REZUMATUL TEZEI
„ORIGINALITATEA PREDICILOR
PĂRINTELUI PROFESOR ANDREI BUZDUG”

Coordonator:

Pr. Prof. Univ. Dr. Vasile Gordon

Doctorand: Marga Ioan

CLUJ-NAPOCA

2025

Cuprins:

Introducere.....	5
1. Biserica în prima jumătate a secolului al XX-lea din punct de vedere pastoral-misionar. Scurtă prezentare.....	10
1.1 Învățăământul Universitar din Cluj.....	12
1.2. Institutul Teologic Ortodox Român din Cluj.....	15
1.3. Mediul pastoral și academic al formării și slujirii părintelui Andrei Buzdug.....	29
1.3.1. Mediul academic al Cernăuțiului.....	30
1.3.2. Situația scaunelor episcopale din Transilvania la începutul secolului al XX-lea. Școli teologice și profesori de Omiletică.....	34
2. Părintele Andrei Buzdug - elemente bio-bibliografice.....	40
2.1 Copilăria și perioada de început a părintelui Andrei Buzdug.....	40
2.2 Date Biografice.....	42
2.3 În slujba învățăământului religios.....	51
3. Opera omiletică, catehetică și pedagogică.....	60
3.1. Cărți de predici, studii și articole.....	62
3.2. Activitatea didactică.....	66
3.3. Viziunea asupra educației religioase.....	67
3.4. Părintele Andrei Buzdug, filantrop și darnic liturghisitor.....	68
3. 5. Combaterea păcatelor și promovarea virtuților în predicile Părintelui Andrei Buzdug.....	76
4. Slujirea omiletică- elemente de originalitate.....	84
4.1. Conceptul de originalitate.....	85
4.2. Stilul.....	90
4.3. Stilul omiletic.....	91
4.4. Stilul gramatical.....	94
4.5. Stilul literar.....	96
4.6. Stilul bisericesc.....	97

4.7. Stilul scris și stilul oral.....	99
5. Receptarea operei părintelui Andrei Buzdug.....	101
5.1. Teme omiletice predominante.....	105
5.2. Analiza predicilor părintelui Andrei Buzdug.....	107
5.3. Opt predici ale părintelui Andrei Buzdug - Analiza stilistică.....	108
5.4. Opt cuvântări speciale.....	160
Concluzii.....	177
Bibliografie:.....	183
Anexe.....	193

REZUMATUL TEZEI:
„ORIGINALITATEA PREDICILOR PĂRINTELUI
PROFESOR ANDREI BUZDUG”

Cuvinte cheie: Părintele Profesor Andrei Buzdug, predicator de excepție, originalitate, învățământ religios, manuale școlare, activitate didactică, predici inedite, liturghisitor de excepție, slujire omiletică.

Rezumat:

Motivul care a stat la baza alegerii acestei teze a fost acela de a încerca să aduc la lumină, viața, personalitatea, dar mai ales opera omiletică a unui profesor care și-a închinat întreaga viață și slujire propovăduirii mesajului Evanghelic. Făcând o cercetare atentă a personalităților care au încercat să pună bazele unui Institut Teologic Ortodox la Cluj, am sesizat că părintelui profesor Andrei Buzdug nu i s-a acordat suficientă atenție, fapt pentru care am început această cercetare, care se concretizează după cinci ani de studiu, precizând că în tot acest parcurs am fost sprijinit de coordonarea Pr. Prof. Univ. Dr. Vasile Gordon.

Lucrarea se încadrează în arealul științelor practice în cadrul disciplinei *Omiletică* și este structurată în cinci capitole mari, cuprinzând un număr de 192 pagini de text, 144 de titluri bibliografice și 300 de note de subsol, urmate de anexe, prin care am încercat să readuc la lumină viața pilduitoare a Părintelui Profesor Andrei Buzdug și în același timp să pun în valoare opera omiletică a acestuia. Specific faptul că am plecat de la o bibliografie precară, dar am căutat să fructific fiecare studiu, dedicat părintelui Profesor Andrei Buzdug pentru a realiza o teză care să-i pună în valoare prestața academică, dar și aportul personal în câmpul didactic-omiletic clujean.

Din punct de vedere practic voi prezenta un buchet de peste 160 de predici dedicate Duminicilor de peste an, Praznicelor Împărătești, dar mai cu seamă cuvântărilor ocazionale. În segmentul dedicat dimensiunii omiletice, catehetice și pedagogice am plecat de la o teză fundamentală: într-o perioadă foarte scurtă,

Părintele Andrei Buzdug a reușit să pună la dispoziția clerului o operă omiletică foarte bogată, cu ajutorul căreia clerul a reușit să revigoreze propovăduirea Evangheliei într-o perioadă tulbură din punct de vedere social, economic, cultural și spiritual.

Printre obiectivele tezei se numără următoarele:

1. Prezentarea pe scurt a începuturilor învățământului Universitar Clujean, cu precădere înființarea Institutului Teologic Ortodox, și alcătuirea corpului profesoral;
2. Prezentarea vieții și activității părintelui profesor Andrei Buzdug;
3. Prezentarea unui buchet de peste 160 de predici;
4. Prezentarea unor elemente stilistice prin care opera părintelui Andrei Buzdug prezintă anumite elemente de originalitate;
5. Scurtă analiză stilistică a unui număr de 8 predici pentru a sesiza anumite particularități prin care predica din prima jumătate a secolului al XX-lea a fost revigorată;
6. Receptarea operei p. c. sale;

În conținutul celor cinci capitole am dorit să cuprind cât mai multe detalii despre activitatea pe care tânărul profesor Andrei Buzdug a reușit să o facă, atât din perspectiva învățământului religios, dar și ca profesor al Institutului Teologic, fiind recunoscut de către colegii săi de catedră și nu numai, ca un predicator de excepție, profesor renumit și preot a cărei deviză se baza pe cultivarea virtuților și punerea acestora în practică prin hărnicie.

Pentru a putea înțelege mai bine contextul istoric în care părintele Andrei Buzdug a activat era necesar să vorbesc despre Biserica Ortodoxă din Transilvania din punct de vedere pastoral misionar, urmând ca în cuprinsul primului capitol să prezint pe scurt începuturile învățământului universitar în Cluj, dar mai cu seamă prezentarea eforturilor Episcopului Nicolae Ivan în vederea înființării unui Institut Teologic care să răspundă cerințelor din prima jumătate a secolului al XX-lea. La scurt timp după actul Marii Uniri, Clujul reușește să aibă un Institut Teologic care devine mediul de formare și dezvoltare al părintelui Andrei Buzdug atât ca autor de manuale de religie, fiind printre primii autori, cât și ca renumit profesor predând disciplinele practice (omiletică, catehetică și liturgică). Alte două puncte pe care le-am abordat în cuprinsul primului capitol prezintă mediul academic al Cernăuțiului, ca mediu de formare al

părintelui Andrei Buzdug fiind ultimul doctor în teologie promovat până după cel de al doilea război mondial, dar și situația scaunelor episcopale din Transilvania. Finalul primului capitol este dedicat evocării unor personalități de seama care au marcat prin opera și activitatea lor ca ierarhi, dar și oameni iubitori de carte, lucrarea pastoral-misionară în Sibiu, Oradea și Arad, dar și unele nume importante care și-au dedicat întreaga slujire disciplinelor practice în vederea propovăduirii cuvântului evanghelic de la catedră și din Amvon.

Cel de al doilea capitol este dedicat elementelor biografice ale părintelui Andrei Buzdug, unde voi aduce câteva lămuriri referitoare la locurile natale, dar mai cu seamă câteva precizări legate de datele exacte care de-a lungul timpului s-au propagat eronat în unele studii. Lămuririle sunt legate de data nașterii, începutul activității didactice, căsătoria, anul hirotoniei, obținerea unor distincții preoțești și perioada de început a activității didactice a părintelui. O altă secțiune a capitolului al doilea este dedicată aplecării Părintelui Andrei Buzdug asupra învățământului religios, imediat după finalizarea studiilor în străinătate își începe activitatea didactică la Bistrița, urmând ca la scurt timp sub o atentă ascultare față de Episcopul Nicolae Ivan să alcătuiască primele manuale de religie pentru ciclul primar, manuale ce erau dorite chiar și în alte eparhii. Preocuparea față de învățământul religios nu a fost una pe care părintele Andrei Buzdug să o pună pe locul al doilea cu toate că a devenit profesor universitar, astfel că înainte de a trece la cele veșnice, apare lucrarea „Învățământul religios de azi și noi” unde părintele ne spunea că la baza formării poporului român a stat religia creștină și că Biserica are datoria de a reînvia cultura religioasă.

Capitolul al treilea are ca element central opera omiletică, catehetică și pedagogică a părintelui Andrei Buzdug, studii, conferințe, cărți de predici, manuale de religie, dar și o serie de îndemnuri ce se regăsesc în cuprinsul predicilor sale, cuvântul său fiind dorit atât de către credincioșii cărora le vorbea duminică de duminică, dar și de studenții pe care îi învăța cum să vorbească de la amvon, dar mai cu seamă cum să iubească, astfel prin activitățile desfășurate a primit numele de filantrop și darnic liturghisitor. Temele conferințelor pe care le ținea erau și sunt de actualitate până astăzi, redăm pentru exemplificare doar câteva: „Adevăratul drum, Împotriva alcoolului, Despre țara și neamul nostru, Iisus Hristos și păstorii de suflete, Rolul predicii, Folosul cărții, Cine are carte are parte, Din durerile preoțimii, Probleme pastorale”, dar și o seamă de „șezători biblice”, unde studenții era rânduiți să predice

în diferite școli. Apoi apariția celor patru volume de predici într-un interval de numai 5 ani (1933-1938), însumând 166 de predici, ne arată că nu a fost puțin efortul depus, deoarece mijlocele tehnice din perioada interbelică nu erau atât de moderne ca cele de astăzi. În partea finală am dorit evocarea unor virtuți pe care Părintele Andrei Buzdug le dorea cultivate în viața de zi cu zi a credincioșilor, oferindu-le ca remedii în lupta împotriva păcatelor, dacă acestea aveau să fie săvârșite. Din conținutul predicilor vom sesiza faptul că Părintele Andrei Buzdug nu a condamnat niciodată omul căzut în păcat, ci păcatul ca unealtă a diavolului, căutând remedii pentru fiecare suferință în parte.

Cel de al patrulea capitol conține prezentarea unor elemente stilistice pe care le vom regăsi în conținutul predicilor Părintelui Andrei Buzdug. Cu ajutorul acestor elemente vom reuși să evidențiem stilul predicilor, elementele comune stilului omiletic, ale stilului oral bisericesc și mai cu seamă ale stilului scris sub forma căruia apar peste 160 de predici tipărite. Voi căuta să semnalez unele elemente de originalitate prin care Părintele Andrei dorea să revigoreze predica folosind teme de actualitate, dar mai cu seamă folosind un limbaj accesibil omului de rând. Lucrul cel mai greu în alcătuirea unei predicii este păstrarea unei note de originalitate, sigur că ne vom raporta la Sfânta Scriptură ca un prim izvor al predicii, apoi vom păstra linia părinților care au fost preocupați de o interpretare și o tâlcuire corectă a Scripturii. În unele predici sunt cuprinse învățături care dau un specific aparte predicii, ele provin din lumea antică, lumea păgână, cultura laică sau istoria universală, iar cunoașterea unor limbi străine dau colorit și originalitate predicii, Părintele Andrei fiind cunoscător al limbii maghiare și germane. Referitor la stil, am apelat la cele mai recente lucrări pentru a contura o definiție cât mai clară a stilului, cu precădere a stilului bisericesc oral și scris. De aceea, am semnalat o seamă de elemente ce țin de stil, întrucât în vederea analizării unor predici, din perspectiva stilistică, era necesar să le descriu pe cele ce vizează stilul omiletic, cu precădere stilul religios (numit adesea, „bisericesc”), totodată, diferențierea dintre stilul oral și cel scris, pe acesta din urmă Părinții Bisericii dezvoltându-l ulterior celui oral.

Capitolul cinci al tezei cuprinde partea cea mai importantă a tezei, deoarece am căutat să ilustrez modul în care opera omiletică a părintelui Andrei Buzdug a fost receptată. Astfel, mă voi referi la studiile și evocările din periodicele vremii, dar și o reactualizare a acestora în studiile unor profesori actuali ai mediului academic Clujean.

Am făcut prezentarea a unui număr de 16 predici, opt din ele fiind supuse unei analize stilistice pentru a sesiza elementele de originalitate, teme predominante, precum și modul autentic, limbajul, stilul, cu ajutorul cărora este transmis mesajul biblic. După analiza fiecărei predici în parte vom observa că predicatorul aplica adevărul biblic în viața personală, cunoștea audiența, pregătea predicile oferind un mesaj simplu dar accesibil, evita clișeele, căuta permanent o revigorare a mesajului, îndrăznind în unele cuvântări să devină vulnerabil prin abordarea unor teme inedite. În partea finală a capitolului cinci am dorit să prezint câteva predici inedite prin conținut, tematică sau prilejul cu care au fost rostite, cu ajutorul cărora putem creiona o imagine a vieții bisericești din perioada interbelică. Importanța predicilor părintelui Andrei Buzdug se relevă și prin faptul că unele dintre acestea au fost retipărite, iar sub forma aceasta de patru volume separate dedicate duminicilor de peste an, praznicelor bisericești, dar și cuvântărilor ocazionale, au reprezentat suportul omiletic pentru mulți dintre preoții tineri, care s-au inspirat din conținutul acestor predici în vederea alcătuirii predicilor lor.

Prin cercetarea de față, am încercat să ilustrez viața și activitatea unui vrednic slujitor al catedrei și altarului, ca gest firesc de recunoștință pentru toate strădaniile pe care le-a depus în câmpul predicatorial, fiind dedicat total slujirii Bisericii Ortodoxe. Luna februarie a anului curent a marcat 86 de ani de la trecerea sa la cele veșnice, în plină putere de slujire. Lucrarea de față dedicată părintelui Andrei Buzdug, prezintă importanța păstrării unui dialog viu cu trecutul, pentru a descoperi luminile călăuzitoare, a cinsti memoria acestora, dar totodată de a valorifica contribuția academică a unui misionar prin excelență.

Concluziile finale la care am ajuns sunt:

- Tânărul Andrei Buzdug și-a dedicat întreaga viață învățământului religios și s-a remarcat prin alcătuirea unor manuale de religie și prin numeroase intervenții în vederea promovării importanței religiei în școli;

- După absolvirea Facultății de Teologie de la Cernăuți își începe activitatea didactică plin de râvnă și într-o deplină ascultare față de Episcopul Nicolae Ivan;

- A fost unul dintre tinerii care au dorit Marea Unire, fiind chiar prezent, ca unul dintre reprezentanții de seamă ai ținutului Năsăudean;

- A militat pentru reînființarea Episcopiei Vadului Feleacului și Clujului;
- A deținut funcția de decan al noului Institut Teologic din Cluj, unde și-a dăruit toate resursele în vederea organizării unui sistem universitar care să corespundă sub toate formele unor cerințe la standardele vremii;
- S-a dovedit a fi un om pentru care ascultarea era o virtute, în acest sens colaborarea sa cu Episcopul Nicolae Ivan a fost una care a adus roade Eparhiei;
- A fost implicat în multe activități pe care le putem numi pastoral-misionare și filantropice, fiind unul dintre pilonii care au depus eforturi în vederea susținerii unor asociații cu scop caritativ, dar și în vederea înființării unei Mănăstiri de Maici (*Mănăstirea Sfânta Elisabeta*);
- Opera sa omiletică conține un număr de peste 166 de predici, tipărite în patru volume, de un real folos până astăzi;
- A fost cel care și-a dedicat întreaga viață învățământului religios, oferind un Ghid catehetic prin care dorea ca tinerii să-L cunoască pe Hristos;